

3. KRAJE A KRAJSKÁ MĚSTA

Česká republika má celkem 14 krajů.

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Praha – naše hlavní město je také samostatným krajem, který se nazývá **Hlavní město Praha**. Je pokladnicí historických památek. Pokud jsi už hlavní město navštívil(a), určitě sis nenechal(a) ujít prohlídku Karlova mostu, Pražského hradu, Chrámu sv. Víta, Starého Města pražského a dalších pamětihodností. Nachází se zde nejstarší univerzita u nás – Karlova univerzita. Prahou protéká řeka Vltava.

STŘEDOČESKÝ KRAJ

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

CO TO JE?

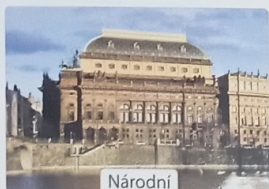
Univerzita – vysoká škola, po jejímž dokončení je udělen vysokoškolský titul.

Chrám – stavba nebo komplex staveb určený k bohoslužbám

- 1 Znáš některou pražskou pověst?
- 2 Zjisti, které památky v Praze jsou spojené s osobou krále Karla IV.

Orloj na Staroměstském náměstí

Národní divadlo

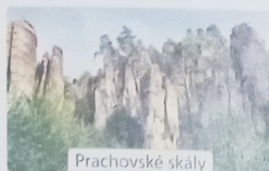
Národní muzeum na Václavském náměstí

STŘEDOČESKÝ KRAJ

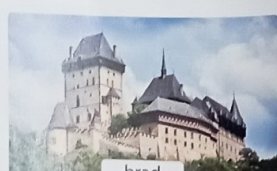
Krajským městem Středočeského kraje je také **Praha**. Středočeský kraj je největším krajem v České republice. Je plný zajímavých turistických cílů. Vybere si ten, kdo má rád historii, sport, techniku, přírodu i odpočinek. Navštívit můžeme hrad Karlštejn, Mladou Boleslav, Kutnou Horu, Český ráj či lázeňské město Poděbrady.

Skoda Octavia – výroba v Mladé Boleslavi

Prachovské skály v Českém ráji

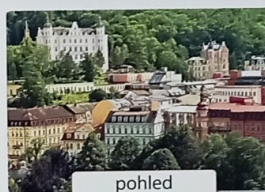
hrad Karlštejn

KARLOVARSKÝ KRAJ

KARLOVARSKÝ KRAJ

Krajským městem tohoto kraje jsou **Karlovy Vary**, které jsou světově proslulým lázeňským městem. Celým krajem protéká řeka Ohře. Kraj je znám i díky výrobě porcelánu, lázeňských oplatek a skla. Ve městě Boží Dar najdeš tzv. Ježíškovu poštu. Na západní straně kraj sousedí s Německem.

pohled na Karlovy Vary

Vřídko – nejslavnější karlovarský léčebný pramen

CO TO JE?

Kolonáda – otevřená chodba se sloupy, nejčastěji ji najdeš v lázeňských městech.

Léčebný pramen – místo, kde ze země vyvěrá minerální (léčivá) voda.

Likér – sladký alkoholický nápoj, často ochucený ovocem, kořením nebo bylinkami.

- 1 Najdi pověst o založení Karlových Varů.
- 2 Jak se jmenují neznámější karlovarské oplátky?
- 3 Jak se jmenuje nejslavnější karlovarský bylinný likér?

ÚSTECKÝ KRAJ

ÚSTECKÝ KRAJ

Krajským městem Ústeckého kraje je **Ústí nad Labem**. Jak už název napovídá, leží toto město na Labi. Řeka Labe je významnou dopravní cestou a na jejím toku vzniklo několik říčních přístavů. Na krajině tohoto kraje se podepsalo jeho největší nerostné bohatství – hnědé uhlí a jeho těžba. Najdeš zde také památnou horu Říp. Krušné hory tvoří hranici s Německem.

hrad Střekov

Mostecká uhelná pánev

hora Říp

CO TO JE?

Uhelná pánev – rozlehlé území, na němž se v průběhu milionů let vytvořily zásoby uhlí.

- 4 Zjisti, jaký je rozdíl mezi hnědým a černým uhlím.
- 5 Která pověst se vztahuje k hoře Říp?
- 6 Jak se jmenuje stavba na hoře Říp a do kterého uměleckého slohu patří?

3. KRAJE A KRAJSKÁ MĚSTA

LIBERECKÝ KRAJ

LIBERECKÝ KRAJ

Na řece Nise leží krajské město tohoto kraje – **Liberec**. Kraj je proslulý výrobou bižuterie a předmětů ze skla. Nedaleko od Liberce je hora Ještěd, na níž najdeš známý televizní vysílač. U Ještědu se nachází také významné lyžařské středisko. Liberecký kraj hraničí s Německem a Polskem.

CO TO JE?

Vysílač – zařízení, které slouží pro přenos televizního a radiového signálu.

Bižuterie – skleněné šperky

bižuterie z Jablonce nad Nisou

televizní vysílač na Ještědu

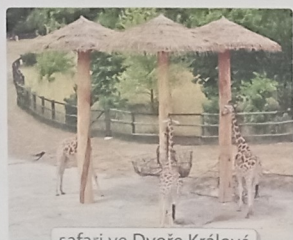
hrad Bezděz

CO TO JE?

Safari – volný výběh zvířat, který je pro návštěvníky přístupný.

- 1 Podle které babičky dostalo název Babiččino údolí?
- 2 Čím je proslulé město Vamberk?
- 3 Ke kterým hudebním nástrojům řadíme klavír?

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

safari ve Dvoře Králové

hora Sněžka v Krkonoších

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

Na soutoku řek Labe a Orlice leží krajské město **Hradec Králové**. V tomto kraji najdeš naši nejvyšší horu Sněžku. Můžeš se vydat na výlet do ZOO se safari ve Dvoře Králové nad Labem či do Babiččina údolí. V Hradci Králové sídlí slavná firma Petrof, která vyrábí klavíry. Královéhradecký kraj také sousedí s Polskem.

CO TO JE?

Skansen – muzeum v přírodě zobrazující život lidí v minulých stoletích – bydlení, zvyky, práce řemeslníků a rolníků.

- 1 Zjisti, která významná česká osobnost se narodila v Litomyšli.
- 2 Co je to Velká pardubická?

PARDOBICKÝ KRAJ

PARDOBICKÝ KRAJ

Krajským městem jsou **Pardubice**, které jsou proslulé výrobou perníku. Nejvyšším bodem kraje je Králický Sněžník. Na jeho svazích pramení řeka Morava. V Pardubickém kraji je také hraniční přechod do Polska.

skansen Vysočina

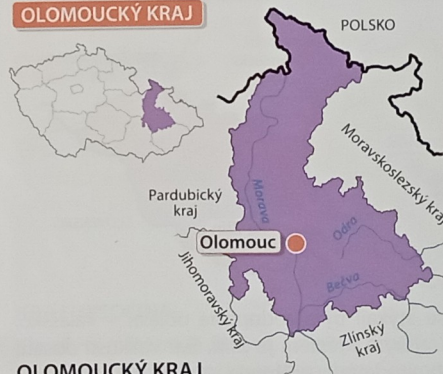

zámek v Litomyšli

rezenanční domy v Pardubicích

OLOMOUCKÝ KRAJ

- 3 Kterými historickými památkami se pyšní Olomouc?
- 4 Zjisti, kdy byla založena Univerzita Palackého.
- 5 Který přemyslovský král byl roku 1306 v Olomouci zavražděn?

VÍŠ, ŽE...?

V Olomouckém kraji se nachází výrobní ruční papíru Velké Losiny – jediná v celé České republice.

OLOMOUCKÝ KRAJ

Krajským městem Olomouckého kraje je **Olomouc**. Leží na řece Moravě a je centrem Hané. Olomouc je vyhlášena historickými památkami. Sídlí tu druhá nejstarší univerzita v ČR – Palackého. Pořádají se zde mezinárodní zahradnické výstavy Flora. V Olomouckém kraji se nachází Hranická propast – nejhlubší propast u nás. Na severu kraj hraničí s Polskem.

olomoucká radnice s orlojem

3. KRAJE A KRAJSKÁ MĚSTA

CO TO JE?

Důl – podzemní prostor, kde se těží (doluje) uhlí.

Národopisná oblast – oblast, kde se udržují určité lidové zvyky, jednotlivé oblasti ČR se od sebe liší.

KDO TO JE?

Haviř (homik) – člověk, který pracuje v dole. Podle něho je pojmenované město Havířov.

- 1 Zjisti, ve kterém městě se vyrábějí osobní automobily Hyundai a které město je známé výrobou nákladních automobilů Tatra.

- 2 Kolik metrů měří Praděd?

Cihlové domy, které ve Zlíně nechal pro své dělníky postavit obuvník Tomáš Bata.

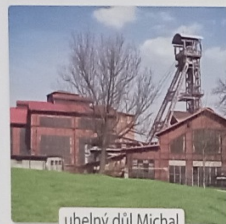
lázně Luhačovice

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

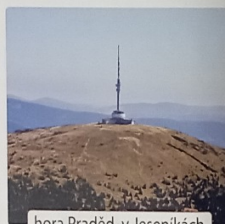

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Krajským městem tohoto kraje je **Ostrava**. Moravskoslezský kraj je zásobárnou černého uhlí. Vyrábějí se tu také osobní a nákladní automobily. Důležitou řekou kraje je Odra, která se vlévá do Baltického moře. Nejvyšší horou kraje a zároveň celé Moravy je Praděd, který najdeš v Jeseníkách. Kraj sousedí s Polskem a Slovenskem.

uhelný důl Michal

hora Praděd v Jeseníkách

ZLÍNSKÝ KRAJ

ZLÍNSKÝ KRAJ

Ve Zlínském kraji se stýkají tři národopisné oblasti – Valašsko, Slovácko a Haná. Krajským městem je **Zlín**. Svě velikosti dosáhl především díky obuvnickému průmyslu. Velmi navštěvované jsou lázně Luhačovice. Tento kraj byl kdysi centrem Velké Moravy. Máme odsud nejbliže k sousednímu Slovensku.

- 3 Jak se jmenuje světově známá zlínská obuvnická firma?

- 4 Jak se nazývá zvyk, který se ve Zlínském kraji udržuje a souvisí s koňmi? Je dokonce zapsán na seznamu světového dědictví UNESCO.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Krajským městem je **Brno**.

Je to nejlidnatější město na Moravě a druhé největší město v ČR. Leží na soutoku řek Svatavy a Svitavy. Nachází se zde i mezinárodní letiště. Pod hradem Špilberk se rozkládá historické centrum města. Jihomoravský kraj je proslulý pěstováním vinné révy. Krásné výlety můžeš podniknout v Lednicko-valtickém areálu nebo k propasti Macoš. Kraj hraničí s Rakouskem a Slovenskem.

břmený hrad Špilberk

jihomoravská vinice Pálava

znojenská rotunda sv. Kateřiny

CO TO JE?

Soutok – spojení řek

Haná – úrodná nížina okolo řeky Moravy

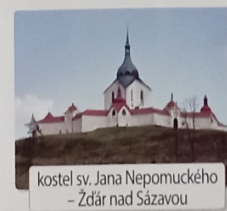
- 1 Zjisti, které mezinárodní závody se pořádají v Brně.
- 2 Na které české minci je vyobrazena katedrála sv. Petra a Pavla z Brna?
- 3 Vyhledej historické památky, které můžeš navštívit v Lednicko-valtickém areálu.

KRAJ VYSOČINA

KRAJ VYSOČINA

Krajským městem je **Jihlava**. Jihlavou protéká stejnojmenná řeka. Téměř na celém území kraje se nachází Českomoravská vrchovina. Pramení zde mnoho řek. Kdysi se v Jihlavě těžilo stříbro.

kostel sv. Jana Nepomuckého – Žďár nad Sázavou

kostel sv. Prokopa v Třebíči

historické jádro města Telče

CO TO JE?

Dukovany – naše první jaderná elektrárna, která se nachází v Kraji Vysočina nedaleko Třebíče.

Zopakuj si pravopis!

Všimni si, že Kraj Vysočina má jako jediný slovo „kraj“ ve svém názvu na prvním místě. Protože jde o vlastní jméno kraje, píše se s velkým písmenem K na začátku.

3. KRAJE A KRAJSKÁ MĚSTA

JIHOČESKÝ KRAJ

Krajským městem Jihočeského kraje jsou **České Budějovice**. Tento kraj není příliš zalidněný. Nachází se v něm velké množství rybníků a rozsáhlé chráněné krajinné oblasti. Pramení zde řeka **Vltava**. Jihočeský kraj sousedí s Německem a Rakouskem.

městská památková rezervace Český Krumlov

domy v Hološovicích ve stylu tzv. selského baroka

výlov rybníka Rožmberk – největšího v České republice

CO TO JE?

Škodovy závody – vyrábějí se zde lodní šrouby, elektrické lokomotivy a turbíny (zařízení na výrobu elektriny).

Národopis – nauka o vývoji, způsobu života a kultuře lidí určitého národa

4 Vymenuj řeky, jejichž soutokem vzniká řeka Berounka.

5 Zjistí, které známé loutky pocházejí z Plzně.

6 Kterou národopisnou oblast zde najdeme?

PLZEŇSKÝ KRAJ

PLZEŇSKÝ KRAJ

Krajským městem tohoto kraje je **Plzeň**. Nachází se zde velmi známý pivovar Prazdroj a Škodovy závody. Na Šumavě můžeš navštívit naše největší jezero – Černé nebo Boubínský prales. Plzeňský kraj sousedí s Německem. Krajem protéká řeka Berounka.

zřícenina hradu Rabí

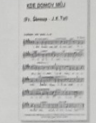
chodská keramika

OPAKOVÁNÍ I. – Česká republika

1 Česká republika sousedí se čtyřmi státy. Urči podle mapy a vlajky, které to jsou.

2 Nyní bys již měl(a) poznat všechny státní symboly České republiky. Zopakuj si podle obrázků, které to jsou.

3 Od roku 2004 jsme členy Evropské unie. Poznáš její vlajku?

4 V České republice žijí tři hlavní národnosti:

- Češi
- Moravané
- Slezané

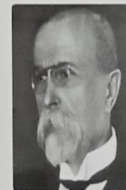
Kromě těchto tří národností u nás žijí i národnosti menšiny (např. Romové). Vymenuj další.

5 Volby se u nás konají do Parlamentu a do obecních zastupitelstev. Ty sám/sama volit ještě nemůžeš. Toto právo má každý občan až s dovršením 18 let. Můžete si ale uspořádat volby ve vaší třídě a zvolit si starostu třídy, pokladníka a další důležité funkce.

6 Prvním československým prezidentem byl Tomáš Garrigue Masaryk. Od 1. 1. 1993 však již nejme Československo, ale Česká republika (Česko). Prvním českým prezidentem byl Václav Havel. Na obrázcích vidíš čtyři prezidenty České nebo Československé republiky. Dokážeš je seřadit podle toho, v jakém pořadí byli zvoleni?

Václav Havel

T. G. Masaryk

Miloš Zeman

Václav Klaus